

Staatsexamens 2020

DUO – Informatieproducten

Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

Afdeling Informatieproducten

Februari 2021

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1 Aantal kandidaten	2
2 Certificaat-kandidaten en diplomakandidaten	4
3 Slaagpercentages	6
4 Herkansingen.....	7
5 Cijfers	9
6 Conclusie	10

Inleiding

Het examenjaar 2020 was een bijzonder jaar waarbij ook het staatsexamen gevolgen ondervond van het coronavirus. Het centraal schriftelijke examen was voor alle eindexamenleerlingen komen te vervallen waardoor staatsexamenkandidaten het diploma in 2020 konden behalen op basis van de resultaten voor de college-examens. Naast maatwerkoplossingen voor de ondersteuning van kandidaten bij deze uitzonderlijke omstandigheden, werd de herkansingsregeling uitgebreid voor kandidaten die in 2020 opgingen voor het diploma. Naast de reguliere herkansingsmogelijkheid van twee vakken (waarbij in 2020 het college-examen van twee vakken kon worden herkanst i.p.v. een centraal examen en een college-examen zoals in een regulier examenjaar) was er ook ruimte om een derde herkansing af te leggen in een tweede herkansingsronde en eventueel een vierde herkansing in de derde herkansingsronde. Een deel van deze herkansingen vond plaats in december 2020 en inmiddels zijn de resultaten bekend bij DUO. Deze rapportage biedt een eerste blik op deze resultaten. Aangezien de laatste herkansingsronde nog maar net achter ons ligt moet de nuancering geplaast worden dat dit voorlopige resultaten betreft en dat enige voorzichtigheid op zijn plaats is bij het interpreteren van deze resultaten.

1 Aantal kandidaten

Staatsexamens worden gemaakt door een diverse groep. In deze rapportage wordt deze groep in twee aparte categorieën verdeeld:

1. Vso: De leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs - waarvan het merendeel hun diploma haalt via het staatsexamen (het andere deel doet hun examen op hun eigen school als deze in het bezit is van een examenlicentie of als extraneus op een reguliere vo-school of VAVO).

2. Regulier: Dit betreft kandidaten die een diploma willen halen maar een andere route hebben gelopen dan via het bekostigde middelbaar onderwijs, hierbij moet gedacht worden aan kandidaten die zich individueel voorbereiden op het examen, leerlingen die vanwege omstandigheden thuis onderwijs volgen en leerlingen van scholen zonder examenlicentie zoals het particulier onderwijs. Onder deze groep worden ook de kandidaten gerekend die examens doen in de zogeheten 'aangewezen vakken'. Dit zijn kandidaten die hun eindexamen op een reguliere vo-school afleggen maar ervoor hebben gekozen examens te doen in een vak waar maar een heel klein deel van de examenkandidaten examens in doet, te denken valt aan bijvoorbeeld Fries of Arabisch. Voor een aantal vakken kan het te verwachten aantal deelnemers voor het tweede tijdvak zo klein zijn dat het efficiënter is het centraal examen voor het tweede tijdvak centraal te organiseren. Ieder examenjaar worden er van tevoren vakken 'aangewezen' waarvoor dit geldt. In het examenjaar 2020 waren deze vakken er niet vanwege het vervallen van het centraal examen.

Daarnaast is er ook nog een kleine groep kandidaten die het staatsexamen aflegt op één van de Caribisch Nederlandse eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba, de zogeheten BES-eilanden. Dit zijn jaarlijks ongeveer 100 kandidaten en zijn niet meegenomen in de resultaten van deze rapportage.

Tabel 1: Het aantal geregistreerde staatsexamenkandidaten

	2020	2019	2018	2017	2016
Totaal	8570	8730	8698	8213	7948
Regulier	4197	4113	4225	3907	3999
Vso	4373	4617	4473	4306	3949

Het totaal aantal staatsexamenkandidaten ligt iets lager dan in 2019. Deze daling komt doordat het aantal vso-staatsexamenkandidaten is afgenomen, de groep reguliere staatsexamenkandidaten ligt juist ietsje hoger dan in 2019.

Tabel 2a: Het aantal staatsexamenkandidaten naar onderwijssoort; regulier

	2020	2019	2018	2017	2016
Totaal	4197	4113	4225	3907	3999
Vmbo-bb	4	9	23	11	22
Vmbo-kb	4	67	169	21	29
Vmbo-gt	402	497	419	397	467
Havo	1428	1463	1463	1450	1378
Vwo	2359	2077	2151	2028	2103

We zien een licht stijgende trend in het totaal aantal reguliere kandidaten. Dit is toe te schrijven aan de stijging in het vwo. De fluctuaties in het vmbo-bb en vmbo-kb zijn vooral toe te schrijven aan de eerder benoemde aangewezen vakken. Voor alle onderwijssoorten waren er in het examenjaar 2020 geen aangewezen vakken. Aangezien de aantallen kandidaten in het vmbo-bb en vmbo-kb altijd al laag zijn, zien we nu dat er in 2020 vrijwel geen reguliere staatsexamenkandidaten voor deze onderwijssoorten waren.

Tabel 2b: Het aantal staatsexamenkandidaten naar onderwijssoort; vso

	2020	2019	2018	2017	2016
Totaal	4373	4617	4473	4306	3949
Vmbo-bb	523	485	538	534	438
Vmbo-kb	431	510	417	319	306
Vmbo-gt	2303	2322	2301	2294	2139
Havo	950	1101	1042	992	921
Vwo	166	199	175	167	145

In het vso zien we een lichte daling van het aantal kandidaten in vergelijking met vorig jaar. Deze daling zien we in alle onderwijssoorten, behalve in het vmbo-bb waar het aantal kandidaten iets is gestegen.

2 Certificaat-kandidaten en diplomakandidaten

Kandidaten die een staatsexamen afleggen om een diploma te halen kunnen dat op meerdere manieren doen: ze kunnen in een enkel examenjaar het volledige examenprogramma afleggen, of ze kunnen verspreid over een aantal jaren verschillende vakken afronden waar certificaten mee behaald worden die later ingewisseld kunnen worden voor een diploma. In de onderstaande tabellen wordt het onderscheid gemaakt tussen deze aantallen.

Tabel 3a: Het aantal certificaat-kandidaten per onderwijssoort; regulier

	2020	2019	2018	2017	2016
Totaal	3123	3503	3657	3384	3534
Vmbo-bb	4	9	22	11	22
Vmbo-kb	3	64	164	15	25
Vmbo-gt	232	382	325	298	373
Havo	956	1196	1219	1220	1189
Vwo	1928	1852	1927	1840	1925

Het aantal reguliere certificaat-kandidaten is lager dan voorgaande jaren. In de aantallen van voorgaande jaren zitten ook nog de eerder benoemde schoolkandidaten voor de aangewezen vakken. Alleen in het vwo zien we een lichte toename.

Tabel 3b: Het aantal diplomakandidaten per onderwijssoort; regulier

	2020	2019	2018	2017	2016
Totaal	998	610	568	523	465
Vmbo-bb	0	0	1	0	0
Vmbo-kb	1	3	5	6	4
Vmbo-gt	164	115	94	99	94
Havo	433	267	244	230	189
Vwo	400	225	224	188	178

Het aantal reguliere kandidaten dat opgaat voor een diploma (door volledig examen of door inwisseling van certificaten) is toegenomen. Er bestaat ook nog een groep leerlingen die geen enkel examen in het examenjaar aflegt en alleen certificaten inwisselen voor een diploma. Deze groep zit niet in de registerdata van DUO en dus niet in de hierbij gepresenteerde aantallen. In het jaarverslag van het CVTE worden deze aantallen wel gepubliceerd.¹ Het aantal diplomakandidaten is exclusief een kleine groep leerlingen die zich heeft teruggetrokken van het examen (in examenjaar 2020 waren dit er 76; deze kandidaten zijn wel meegenomen in tabel 1).

¹ <https://www.cvte.nl/documenten/publicaties/2020/03/11/jaarverslag-2019>

Tabel 4a: Het aantal certificaat-kandidaten per onderwijssoort; vso

	2020	2019	2018	2017	2016
Totaal	2718	3288	3139	2962	2780
Vmbo-bb	425	420	494	488	413
Vmbo-kb	325	432	380	287	282
Vmbo-gt	1258	1513	1422	1383	1321
Havo	584	782	710	682	644
Vwo	126	141	133	122	120

Ook onder de vso-kandidaten zien we een daling in het aantal certificaat-kandidaten in 2020 ten opzichte van de recente eerdere jaren; alleen in het vmbo-bb zien we deze daling niet.

Tabel 4b: Het aantal diplomakandidaten per onderwijssoort; vso

	2020	2019	2018	2017	2016
Totaal	1653	1329	1334	1344	1169
Vmbo-bb	97	65	44	46	25
Vmbo-kb	106	78	37	32	24
Vmbo-gt	1044	809	879	911	818
Havo	366	319	332	310	277
Vwo	40	58	42	45	25

Bij de vso-kandidaten zien we dezelfde trend als in het reguliere staatsexamen: minder certificaat-kandidaten en meer diplomakandidaten. Voor bijna alle onderwijssoorten, met uitzondering van het vwo, is het aantal diplomakandidaten in 2020 gestegen. Het aantal diplomakandidaten is exclusief een kleine groep leerlingen die zich heeft teruggetrokken van het examen (in examenjaar 2020 waren dit er 2; deze kandidaten zijn wel meegenomen in tabel 1).

3 Slaagpercentages

Op basis van het aantal diplomakandidaten en de geregistreerde uitslagen is voor zowel de categorie 'regulier' als de vso-kandidaten het slaagpercentage berekend.

Tabel 5: Het slaagpercentage per onderwijssoort; regulier

	2020	2019	2018	2017	2016
Totaal	58,8%	69,3%	62,8%	70,9%	76,3%
Vmbo-bb	nvt	nvt	100,0%	nvt	nvt
Vmbo-kb	0,0%	66,7%	60,0%	50,0%	75,0%
Vmbo-gt	66,3%	70,4%	78,7%	67,7%	89,4%
Havo	59,1%	70,0%	53,0%	71,3%	79,4%
Vwo	55,5%	68,0%	70,5%	72,9%	66,3%

Er zijn meer reguliere kandidaten opgegaan voor het diploma in 2020 maar het slaagpercentage ligt wel lager dan voorgaande jaren. Het is goed om op te merken dat het aantal reguliere diplomakandidaten in vmbo-bb en vmbo-kb dusdanig laag is dat deze slaagpercentages niet met elkaar vergeleken kunnen worden.

Tabel 6: Het slaagpercentage per onderwijssoort; vso

	2020	2019	2018	2017	2016
Totaal	85,1%	79,2%	74,1%	77,1%	86,7%
Vmbo-bb	89,7%	98,5%	45,5%	97,8%	84,0%
Vmbo-kb	94,3%	85,9%	21,6%	90,6%	79,2%
Vmbo-gt	85,2%	77,4%	77,6%	75,1%	87,4%
Havo	80,6%	76,2%	73,8%	77,7%	86,3%
Vwo	85,0%	89,7%	81,0%	82,2%	80,0%

Onder de vso-kandidaten zien we een gemiddelde stijging in het slaagpercentage in 2020. Ook voor de vso-kandidaten geldt dat er een aantal onderwijssoorten zijn waar het aantal diplomakandidaten jaarlijks vrij klein is. Om die reden moeten de slaagpercentages van de vso-kandidaten van vmbo-bb, vmbo-kb en het vwo met enige voorzichtigheid bekeken worden; de fluctuaties kunnen simpelweg het gevolg zijn van statistische afwijkingen en niet wijzen op een trend.

4 Herkansingen

De herkansingen in 2020 waren iets anders vormgegeven dan de herkansingsmogelijkheden in een normaal examenjaar. In een normaal examenjaar mogen de kandidaten een herkansing maken voor een college-examen en een centraal schriftelijk examen. Deze herkansingen mogen worden ingezet voor hetzelfde vak of voor twee verschillende vakken. Het afgelopen examenjaar mochten diplomakandidaten in meerdere rondes herkansingen doen. In de eerste herkansingsronde mochten leerlingen de college-examens van twee verschillende vakken herkansen. Als leerlingen na het afleggen van deze herkansingen nog niet geslaagd waren, mochten ze een derde vak herkansen in de tweede herkansingsronde. Als zij daarna nog niet geslaagd waren, kon een vierde herkansing worden afgelegd in de derde herkansingsronde.

Tabel 7: Het aantal kandidaten dat opging voor herkansingen en alsnog slaagden; 2020; regulier

Geen herkansing	Geslaagd
839	506
Herkansingsronde 1	Geslaagd
103	46
Herkansingsronde 2	Geslaagd
31	25
Herkansingsronde 3	Geslaagd
25	9
Totaal herkansingen	Geslaagd na herkansing
159	80

In bovenstaande tabel zien we hoeveel reguliere diplomakandidaten hebben deelgenomen aan de verschillende herkansingsrondes. Hierbij moet dus opgemerkt worden dat het niet het daadwerkelijk aantal gemaakte herkansingen is, immers kon een leerling in de eerste ronde meerdere herkansingen maken. Uiteindelijk hebben er van de 998 diplomakandidaten 839 geen herkansing gemaakt en waren er 506 leerlingen direct geslaagd. 159 kandidaten hebben deelgenomen aan 1 of meerdere herkansingsrondes waarvan er nog eens 80 kandidaten geslaagd zijn.

Tabel 8: Het aantal kandidaten dat opging voor herkansingen en alsnog slaagden; 2020; vso

Geen herkansing	Geslaagd
1441	1263
Herkansingsronde 1	Geslaagd
154	98
Herkansingsronde 2	Geslaagd
43	37
Herkansingsronde 3	Geslaagd
15	8
Totaal herkansingen	Geslaagd na herkansing
212	143

In bovenstaande tabel zien we hoeveel vso-diplomakandidaten hebben deelgenomen aan de verschillende herkansingsrondes. Er hebben van de 1653 diplomakandidaten 1441 kandidaten geen herkansing gemaakt en waren er 1263 kandidaten direct geslaagd. 212 diplomakandidaten hebben deelgenomen aan 1 of meerdere herkansingsrondes waarvan er uiteindelijk 143 slaagden.

Zowel bij de vso- als reguliere diplomakandidaten zien we dat het slaagpercentage van de kandidaten die hebben deelgenomen aan de derde herkansingsronde lager ligt dan voor de leerlingen die alleen in de eerste of tweede ronde hebben herkanst.

Tabel 9: Het aantal afgelegde herkansingen van diplomakandidaten in reguliere examenjaren

		2020	2019	2018	2017	2016
Regulier	Mondeling	405	147	119	102	79
	Schriftelijk	nvt	179	137	132	117
Vso	Mondeling	525	210	174	185	134
	Schriftelijk	nvt	265	236	264	197

In bovenstaande tabel is te zien hoeveel herkansingen er uiteindelijk zijn gemaakt. Dit betreft het aantal afgenomen examens en niet het aantal kandidaten dat heeft deelgenomen aan de herkansingen. Het aantal herkansingen ligt hoger in 2020. Dat is goed te verklaren aangezien er niet alleen meer diplomakandidaten waren in 2020 maar er waren ook meer herkansingsmogelijkheden.

Tabel 10: slaagpercentage na herkansing

	2020	2019	2018	2017	2016
Regulier	50,31%	58,33%	69,94%	61,73%	65,45%
Vso	67,45%	72,35%	66,54%	80,00%	71,43%

Het aantal geslaagden na herkansing en het slaagpercentage na herkansing ligt in 2020 iets lager dan de voorgaande examenjaren. Deze cijfers zijn lastig te verbinden aan een eenduidige verklaring: de herkansingsstructuur was in 2020 dusdanig anders en de groep diplomakandidaten was een stuk groter.

5 Cijfers

Hier bespreken we in het kort de vakresultaten uit het staatsexamen voor Nederlands en Engels. Voor de overige vakken is de jaarlijkse populatie kandidaten te klein om goed vergelijkbare resultaten te presenteren. Om die reden worden in onderstaande tabellen de resultaten van diplomakandidaten en certificaat-kandidaten samengenomen. Daarnaast worden alleen de gemiddelde cijfers van het college-examen deel gepresenteerd om de vergelijking met het examenjaar 2020 goed te kunnen maken.

Tabel 11a: Het gemiddelde cijfer voor het college-examen Nederlands; regulier

	2020	2019	2018
Vmbo-bb	nvt	nvt	nvt
Vmbo-kb	nvt	nvt	nvt
Vmbo-gt	6.3	6.5	6.6
Havo	5.6	5.4	5.5
Vwo	6.1	5.7	5.8

We zien in het vmbo-gt een iets lager gemiddelde voor Nederlands dan in voorgaande jaren. Voor havo en vwo zien we juist een stijging van het gemiddelde. Voor het vmbo-bb en vmbo-kb zijn vrijwel geen resultaten; jaarlijks maakt een enkeling in het vmbo-kb dit examen.

Tabel 11b: Het gemiddelde cijfer voor het college-examen Nederlands; vso

	2020	2019	2018
Vmbo-bb	6.4	6.6	6.4
Vmbo-kb	6.6	6.3	6.4
Vmbo-gt	6.5	6.4	6.7
Havo	6.2	5.9	5.9
Vwo	6.6	6.6	6.4

In het vso zien we dat het gemiddelde cijfer voor Nederlands licht fluctueert. Het gemiddelde in het vmbo-kb en het havo zijn in examenjaar 2020 iets hoger dan de voorgaande jaren.

Tabel 12a: Het gemiddelde cijfer voor het college-examen Engels; regulier

	2020	2019	2018
Vmbo-bb	nvt	nvt	nvt
Vmbo-kb	nvt	nvt	nvt
Vmbo-gt	7.2	6.9	7.0
Havo	6.4	6.3	6.3
Vwo	6.7	6.4	6.3

Het gemiddelde cijfers voor het college-examen Engels ligt in 2020 voor alle onderwijssoorten hoger dan in voorgaande jaren. Net als voor het vak Nederlands geldt dat er voor Engels vrijwel geen leerlingen zijn die in de afgelopen jaren een college-examen voor Engels hebben afgelegd.

Tabel 12b: Het gemiddelde cijfer voor het college-examen Engels; vso

	2020	2019	2018
Vmbo-bb	7.3	7.3	7.1
Vmbo-kb	7.6	7.6	7.3
Vmbo-gt	7.3	7.0	7.0
Havo	6.6	6.7	6.6
Vwo	6.7	6.9	6.5

Het gemiddelde cijfer voor het college-examen Engels in het vso laat geen duidelijke trends zien. In het examenjaar liggen de gemiddelde cijfers in het vmbo-bb en vmbo-kb gelijk aan het voorgaande jaar. Voor het havo en het vwo ligt het gemiddelde cijfer iets lager en voor het vmbo-gt iets hoger.

6 Conclusie:

De belangrijkste bevindingen zijn dat het aantal diplomakandidaten behoorlijk is toegenomen en het aantal certificaat-kandidaten juist is afgenomen. Het slaagpercentage bij de categorie reguliere kandidaten lijkt iets lager te liggen en bij de vso-kandidaten iets hoger. De herkansingen laten zien dat er uiteindelijk maar een kleine groep aan de derde herkansingsronde heeft deelgenomen. De gemiddelde cijfers voor de vakken Nederlands en Engels laten in 2020 geen bijzondere afwijkingen zien ten opzichte van de twee voorgaande examenjaren.